

Высокой степенью развития грибов рода *Fusarium* характеризовались образцы льна-долгунца – Ottawa 770 B See ($R = 14,21\%$), Мара ($R = 13,24\%$), льна масличного – Бирюза ($R = 11,43\%$). У образцов льна-долгунца индекс развития у бактериоза составлял от 21,21 % (Грант) до 1,21 % (Bertelsdorfer).

Таким образом, в результате проведенных исследований было выявлено различия между образцами по составу микрофлоры семян, варибельности степени поражения коллекционных образцов льна. Наибольший удельный вес был представлен образцами имеющих признаки поражения семян льна-долгунца бактериозом (42,85 %), несколько менее фузариозом (33,33 %), возбудители альтернариоза не выявлены. У масличных форм образцы с признаками фузариоза составили 100,00 %, бактериоза – 50,00 %, альтернариоза – 25,00 %.

УДК 635.11: 631.53.01: 631.674.6 (477.72)

Косенко Н. П.

Институт зрошуваного землеробства НААН, сел. Наддніпрянське, м. Херсон, 73483, Україна, e-mail: ndz.kosenko@gmail.com

СПОСОБИ НАСІННИЦТВА БУРЯКА СТОЛОВОГО НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Насіння коренеплідних рослин вирощують двома способами: висадковим та безвисадковим. Безвисадковий спосіб є перспективним і більш економічно вигідний. Маточні рослини від літніх посівів, зимують в полі, і навесні цвітуть та формують насіння. В Україні сертифіковане насіння коренеплідних культур цим способом вирощують південних. Метою наших досліджень було визначення насінневої продуктивності буряка столового за різних способів вирощування насіння за умов краплинного зрошення на півдні України.

Дослідження проводили у 2013–2015 рр. на типовому для півдня України темно-каштановому середньосуглинковому ґрунті в зоні Інгулецької зрошуваної системи. Місце проведення досліджень – дослідне поле лабораторії овочівництва Інституту зрошуваного землеробства НААН (Херсонська обл.).

За висадкового способу насінництва закладали двофакторний польовий дослід. Фактор А – доза внесення добрив: контроль (без добрив), рекомендована для степової зони України – $N_{90}P_{60}K_{60}$; фактор В – густина рослин: 28 і 42 тис. шт./га. Розмір посівної ділянки 14 м², облікової – 10 м². Сорт буряка 'Бордо харківський'. За безвисадкового способу вирощування дослід проводили за схемою: фактор А – строк сівби: перша декада вересня, друга декада вересня; фактор В – передзимове укриття: без укриття (контроль), укриття пресованою соло-

мою (шаром 10–12 см), укриття агроволокном (щільність 30 г/м²); фактор С – густина рослин восени: 200 і 300 тис. шт./га.

Аналіз насінневої продуктивності показав, що за висадкового способу врожайність насіння у середньому за роки досліджень становила 1,24–2,05 т/га. Внесення мінеральних добрив дозою N₉₀P₆₀K₆₀ збільшує врожайність насіння на 0,37 т/га, або 26,1 %. Збільшення густоти насінників з 28 до 42 тис. шт./га сприяє підвищенню врожайності насіння на 0,24 т/га (16,1 %). Найбільшу врожайність насіння 2,05 т/га одержано за внесення добрив, густоти 42,6 тис. шт./га, перевищення над контролем становить 0,67 т/га (48,6 %).

За безвисадкового способу врожайність насіння, у середньому за роки досліджень, становила 0,28–1,19 т/га. За сівби у першій декаді вересня врожайність була 0,84 т/га, що у 1,9 раза більше, ніж за другого строку сівби. За передзимового укриття маточників пресованою соломною врожайність складала 0,72 т/га, агроволокном – 0,73 т/га, що у два рази більше, ніж без укриття. Збільшення густоти стояння рослин з 200 до 300 тис. шт./га сприяло підвищенню врожайності на 13,2 %. Найбільшу врожайність насіння 1,19 т/га одержано за сівби в першій декаді вересня, укриття соломною і густоти рослин восени 300 тис. шт./га.

Отже, агрокліматичні умови півдня України є сприятливими для вирощування насіння буряка столового висадковим та безвисадковим способами. Насіннева продуктивність однієї рослини складала за висадкового способу від 43 до 64 г, за безвисадкового – 24–35 г. Для збереження оптимальної густоти рослин за безвисадкового способу вирощування необхідно застосовувати передзимове укриття маточників.

УДК 631.3:635.21:631.6 (833)

Котов Б. С., Балашова Г. С., Юзюк С. М.

Інститут зрошуваного землеробства НААН, сел. Наддніпрянське, м. Херсон, 73483, Україна, e-mail: borakruzer@gmail.com

ДИНАМІКА НАКОПИЧЕННЯ ВРОЖАЮ КАРТОПЛІ СОРТІВ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ ЗА ДВОВРОЖАЙНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Для високих температур повітря і ґрунту, низької вологості та частих посух у сполученні з інтенсивним поширенням безлічі вірусних хвороб в період вегетації культури призводять до пришвидшення процесу виродження вже при створенні бульб вищих категорій. Тому ведення і розвиток насінництва картоплі на півдні України практично не можливий без застосування технології двоврожайної культури. При цьому у весняне садіння використовують насінневий матеріал